

Den forsvundne speciallæge

I en ny foranalyse på området for speciallæger stiller Øjenforeningen skarpt på forhold, der kan øge øjensundheden, og som Sundhedsstrukturkommissionen bør tage med i sine modeller for fremtidens sundhedsvæsen, der præsenteres til foråret.

AF **Tim Lind Jensen**, Øjenforeningen

DEN PRAKTISERENDE øjenlæge er afgørende for øjensundheden i Danmark. Hvert år kommer omkring 700.000 danskere til behandling og kontrol. Området er sammen med øre-, næse- og halsområdet det største sammenlignet med de øvrige 13 specialer, som er dækket af praktiserende speciallæger. I alt

kommer knap 2 millioner danskere hvert år til behandling hos en praktiserende speciallæge. Øjenområdet er sammen med øre-, næse- og halsområdet de eneste, hvor det ikke kræver en henvisning fra den praktiserende læge at få en tid. Øjen- og ørelæger skal også tilbyde akuttider. Patienter må imidlertid ruste sig med tålmodighed, når de ønsker sig en tid. Ventetiden

Der er godt fyldt op i venteværelset hos øjenlægen. Ventetiderne hos en praktiserende øjenlæge kan være op til 72 uger (april 2023).

til en praktiserende øjenlæge kan være op til 72 uger (april 2023). Det kan tilmed være vanskeligt for en øjenlæge ud fra en telefonisk henvendelse at afgøre, om en patient har behov for en akuttid. Nogle patienter, der rammes af en aggressiv hurtigudviklende øjensygdom, vil derfor blive udredt for sent med den konsekvens, at behandlingen ikke sættes i gang rettidigt. Det medfører risiko for et dårligere behandlingsresultat med unødigt synstab til følge.

Reform på dagsordenen

Siden 2016 har en reform af sundhedsvæsenet været på den politiske dagsorden, men området praktiserende speciallæger har stort set været fraværende. Selv i kommissoriet for den Sundhedsstrukturkommission, der i foråret 2024 skal komme med forslag til indretningen af fremtidens sundhedsvæsen, er de praktiserende

speciallæger ikke nævnt. Det er bekymrende for de mange øjenpatienter, der har behov for at blive behandlet i specialpraksis. Antallet af patienter vil tilmed stige i kraft af øget levealder, idet flere øjensygdomme er aldersbetinget.

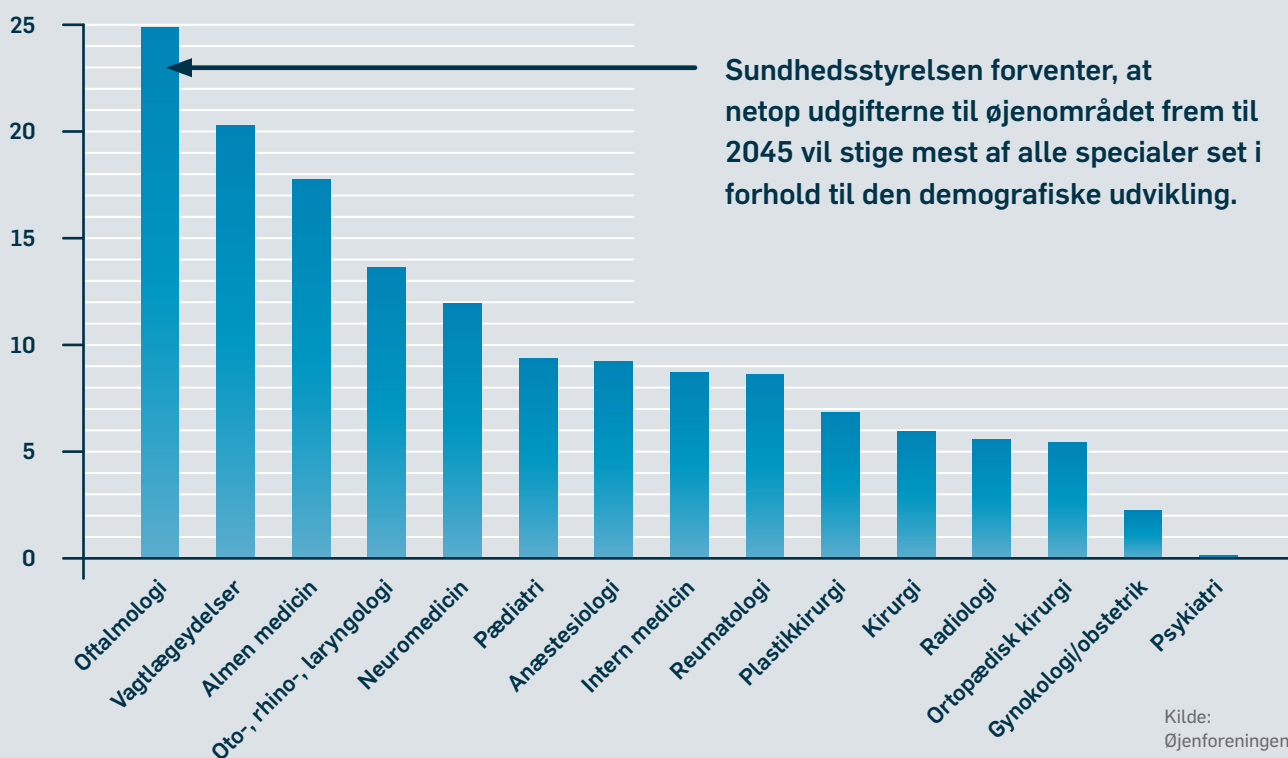
Nogle patienter, der rammes af en aggressiv hurtigudviklende øjensygdom, vil derfor blive udredt for sent

Der er behov for et styringseftersyn!

Problemet med lange ventetider til en praktiserende speciallæge er gennemgående for alle 15 specialer. Så noget er der galt i den måde, som området styres på i forhold til behovet. Det er derfor oplagt, at Sundhedsstrukturkommissionen tager området med i de modeller for fremtidens sundhedsvæsen, der skal præsenteres foråret

2024. En helt afgørende opgave for kommissionen er at komme med forslag til, hvordan noget af den specialiserede behandling på sygehuset kan flyttes tættere på borgerne, altså en styrkelse af det nære sundhedsvæsen. Netop de praktiserende

Den demografiske betydning for udviklingen i sundhedsudgifter i almen- og speciallægepraksis, 2019-2045 (pct.)

Kilde:
Øjenforeningen

SYNET · 4-2023

speciallæger er bindeleddet mellem det specialiserede sygehus og almen praksis. Derfor skal der gøres noget!

En foranalyse af specialpraksis

Øjenforeningen har derfor taget initiativ til at se nærmere på området praktiserende speciallæger med det formål at få det med i det politiske reformarbejde. Resultatet er analysen 'Speciallægepraksis i fremtidens sundhedsvæsen'. Analysen kaldes en foranalyse. Formålet med foranalysen er at pege på behovet for en egentlig analyse af, hvordan området praktiserende speciallæger styres. En egentlig analyse er en større opgave, end Øjenforeningen kan løfte. Men en analyse er en forudsætning for en realistisk nytænkning af den politisk-administrative styring.

Men foranalysen er imidlertid også en analyse, der kan stå alene. Den skal være med til at sætte problemstillingen på dagsordenen, så specialpraksis tænkes med i en sundhedsreform, der skal styrke det nære sundhedsvæsen.

Prioritering, styring og samspil

Foranalysen er udarbejdet af Peter Mandrup Jensen, der er en del af *not a box* – et konsulenthus, der bygger på ledelseserfaring fra både den offentlige og private sektor. Selv har Peter Mandrup Jensen arbejdet i sundhedsvæsenet i over 20 år på direktionsniveau, og han har et indgående kendskab til, hvordan specialpraksis styres politisk-administrativt.

Der er flere gode grunde til, at netop Øjenforeningen har taget initiativ til analysen. Af analysen fremgår det blandt andet, at øjenområdet er det speciale, hvor der er flest praktiserende speciallæger. Ikke nok med det

VÆRN OM SYNET vil holde dig ajour med Øjenforeningens politiske arbejde for en øget øjensundhed.

så viser analysen også, at Sundhedsstyrelsen forventer, at netop udgifterne til øjenområdet frem til 2045 vil stige mest af alle specialer set i forhold til den demografiske udvikling. Selv set i forhold til almenpraksis er forventningen til udgifterne større.

På den baggrund er det helt afgørende for øjensundheden i Danmark generelt, at udviklingen af den politisk-administrative styring af de praktiserende øjenlæger er en integreret del af en reform. Helt specifikt i forhold til ældres øjensundhed ved vi allerede i dag, at behandling og kontrol er utilstrækkelig. Et stort antal ældre lever med et unødvendigt synstab. Uden en politisk-administrativ ændring af styringen er der risiko for, at det problem vil vokse sig større, i og med at flere øjensygdomme er aldersbetinget.

Analysen 'Speciallægepraksis i fremtidens sundhedsvæsen' lægger derfor op til, at Sundhedsstrukturkommissionen i modellerne for fremtidens sundhedsvæsen ser på følgende spørgsmål:

Prioritering: Hvordan skal speciallægepraksis prioriteres, når en del af sygehusbehandlingen fremover skal foregå tættere på borgeren?

Styring: Hvordan skal den politisk-administrative styring sammensættes, så de praktiserende speciallæger bedre kan bidrage til opfyldelse af målene for sundhedsvæsenet?

Samspil: Hvordan kan der skabes et bedre samspil mellem praktiserende speciallæger og de øvrige behandlere som almen praksis, sygehuse med flere? ■

Peter Mandrup Jensen, associeret partner i *not a box*, er medlem af bestyrelsen i Dansk Selskab for ledelse i Sundhedsvæsenet og redaktør af nyhedsbrevet Torsdag 8:30. Tidligere medlem af direktionen ved Nordsjællands Hospital og økonomidirektør ved Region Hovedstaden. *Not a box* tilbyder ledelsesrådgivning, konceptualisering, innovation og eksekvering inden for både byggeri og sundhedsløsninger.